

Umhverfis- og auðlindaráðuneytið
Skuggasundi 1-3
101 Reykjavík

Reykjavík, 31.10.2018

Varðar: Umsögn, EFLU verkfræðistofu um Aðgerðaráætlun í loftslagsmálum 2018-2030, 1. útgáfa

EFLA verkfræðistofa er stærsta verkfræðistofan á Íslandi. Fyrirtækið hefur það hlutverk að koma fram með lausnir sem stuðla að framförum viðskiptavina og efla samfélög. Lögð er rík áhersla á nýjungar og þróun. EFLA ber virðingu fyrir samfélagi sínu og umhverfi og hefur í heiðri vistvæna áherslu í rekstri og ráðgjöf.

EFLA verkfræðistofa fagnar metnaðarfullri og jákvæðri aðgerðaáætlun íslenskra stjórnvalda í loftslagsmálum og vill koma á framfæri eftirfarandi ábendingum varðandi nokkrar aðgerðir sem tilgreindar eru í aðgerðaráætluninni.

Aðgerð 4. Byggingar- og skipulasreglugerðir: bættar reglur fyrir rafbíla

Í aðgerðaráætluninni eru er talað um að gera reglugerðarbreytingar er varða nýbyggingar. Tilgreina ætti einnig aðgerðir/hvata til að koma upp rafhleðslu í eldri byggingum. Hvatar gætu verið t.d. niðurfelling á virðisaukaskatti vegna breytinga sem þarf að gera á eldri rafkerfum vegna rafbíla.

Aðgerð 23. Loftslagssjóður Stuðningur við nýsköpu á sviði loftslagsmála

Mikilvægt er að öflugur stuðningur sé til staðar fyrir fyrirtæki til nýsköpunar og fræðslu. Nauðsynlegt er að loftslagssjóðurinn hafi nægjanlegt fjárhagslegt bolmagn til að styðja nýsköpun og þróun lausna í íslensku atvinnulífi til að draga úr magni úrgangs og losun gróðurhúsalofttegunda. Lausnir sem bæði þjóna innlendum markaði og styðja við útfluting á grænni þekkingu og tækni. Nýsköpun á öllum sviðum samfélagsins er lykillinn að framförum á sviði loftslagsmála.

Aðgerð 24: Loftslagsstefna Stjórnarráðsins

Aðgerð 24 fjallar um innleiðingu grænna skrefa í ríkisrekstri. Hins vegar mætti aðgerðaáætlunin hvetja öll fyrirtæki í landinu sem og sveitarfélög til að innleiða umhverfisstjórnun hvort sem um er að ræða græn skref eða umhverfisstjórnun samkvæmt alþjóðlegum stöðlum. Hugsanlega væri hægt að veita fyrirtækjum fjárhagslegar ívilnanir t.d. á formi skattaívilnana, þar sem umhverfisstjórnun hefur ávallt það að markmiði að draga úr neikvæðum umhverfisáhrifum í rekstri viðkomandi fyrirtækis.

Aðgerð 26: Fræðsla um loftslagsmál í skólum og aðgerð 27: Fræðsla til almennings

EFLA fagnar því að sérstakar aðgerðir verði skilgreindar fyrir fræðslu um loftslagsmál í skólum og fyrir almennung. Hins vegar ætti einnig að skilgreina aðgerðir um fræðslu, fræðsluvettvang eða hvatakerfi fyrir lítil og meðalstór fyrirtæki til að draga úr sóun og loftslagáhrifum rekstrar. Einnig ætti að tengja hið þverfaglega námsefni í skólum og fræðsluefni við Heimsmarkmið sameinuðupjóðanna, enda tilheyra loftslagsmálin þeim.

Aðgerð 28: Urðunarskattur og bann við urðun lífræns úrgangs

EFLA telur að um sé að ræða góðar aðgerðir til þess að fyrirbyggja og eða draga úr urðun á nýjum úrgangi í framtíðinni. Einnig mun **aðgerð nr. 7 „Sérstakt átak til að nýta metan frá urðunarstöðum sem eldsneyti“** stuðla að betri nýtingu og virkni hauggassöfnunar, þar sem hún er þegar til staðar (Álfsnes, Glerárdalur, Stekkjarvík, Fíflholt). Þekkt er að nýtni hauggassöfnunarkerfa, þ.e. geta þess til að safna því gasi sem myndast, er mjög misjöfn. Það gas sem sleppur framhjá gassöfnunarkerfunum, hvert sem nýtingarhlutfallið er, mun sleppa að meira eða minna leyti út í andrúmsloftið, bæði á meðan söfnunarkerfið er í rekstri og eftir að söfnun lýkur, enda getur gasmyndun urðunarstaða staðið yfir í marga áratugi. Draga má verulega úr losun þessa metansgass með því að hlúa að oxun metans í yfirborðslagi urðunarstaðanna. Hægt er að nýta sér þá þekkingu sem er til staðar í dag til þess að hámarka þessa oxun í yfirborði með hagkvæmum hætti, og sannreyna má virkni þessara aðgerða með mælingum, líkt og gert hefur verið og mælt er til með nýju Biocover tilskipun danskra umhverfisyrivalda. Um hagkvæma, heildstæða og langvarandi lausn er að ræða sem dregur úr losun gróðurhúsalofttegunda frá öllum urðunarstöðum, hvort sem gassöfnunarkerfi eru til staðar eða ekki. Lagt er til að bætt verði við viðbótaraðgerð þess efnis að dregið verði sem kostur er úr losun núverandi urðunarstaða, bæði með hámarksnýtingu hauggassöfnunar að leiðarljósi, en einnig með oxun metans í yfirborði. Styðjast má við viðmið og leiðbeiningar dönsku umhverfisstofnunarinnar varðandi framfylgni þessarar aðgerðar.

Aðgerð 30. Minni matarsóun

Áhersla á minni matarsóun er mjög jákvæð. Hins vegar er mjög mikilvægt að aðgerðaráætlunin nái yfir sóun almennt og leggi áherslu á að draga úr neyslu og minnka þannig kolefnisspor og úrgang. Dæmi um aðra þætti samfélagsins sem horfa ætti einnig til er byggingariðnaðurinn. Þar þarf að leggja aukna áherslu á vistvæna hönnun, val byggingarefna, aukna nýtingu hráefna og orku sem og minna magn byggingarúrgangs. Í þessu samhengi er vert að leggja áherslu á mikilvægi hringrásarhagkerfisins þar sem litið er til úrgangs sem auðlind eða hráefni í nýja afurð.

Aðgerð 31. Grænt bókhald: útvíkkun kolefnisbókhalds

EFLA fagnar því að aukin áhersla sé lögð á upplýsingamiðlun um árangur í umhverfismálum í formi græns bókhalds og kolefnisbókhalds. Bent er á að mikilvægt er að grænt bókhald/ loftslagsbókhald uppfylli ákveðin gæða- og árangursviðmið og geti þannig verið grunnur að fjárhagslegum ívilnunum fyrir fyrirtæki sem sýna fram á stöðugar umbætur. Fyrirtæki ættu að gera grein fyrir kolefnisspori sínu með og án kolefnisbindingar.

Með kveðju,

Helga Jóhanna Bjarnadóttir,
Sviðsstjóri Umhverfissviðs EFLU